

Vabariigi Valitsuse korralduse „Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe ja kaldaala ruumilise arengu perspektiiv ning seosed mereplaneeringuga“ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ eelnõu seletuskiri

1. SISSEJUHATUS

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse korraldusega algatatakse Rahandusministeeriumi ettepanekul Pärnu maakonna planeeringut täpsustav teemaplaneering „Pärnu jõe ja kaldaala ruumilise arengu perspektiiv ning seosed mereplaneeringuga“ (maakonnaplaneeringu teemaplaneering) ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamist korraldab Rahandusministeerium.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Pärnu talituse ruumilise planeerimise peaspetsialist Raine Viitas (tel 7155865, e-post raine.viitas@fin.ee) ja planeeringute järelevalve nõunik Tiiu Pärn (tel 7155866, e-post tiiu.parn@fin.ee). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist õigusosakonna juhataja ülesannetes Virge Aasa (tel 611 3549, e-post virge.aasa@fin.ee).

2. KORRALDUSE EESMÄRK

Korralduse eesmärk on algatada maakonnaplaneeringu teemaplaneering ja KSH, mis koostatakse eelkõige riiklike ja Pärnu maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste üleste huvide ja arenguvajaduste väljendamiseks. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga määratakse esmakordselt ja ühtses arengudokumendis Pärnu jõe vee- ja kaldaala ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused kuni aastani 2030+. Avaliku planeerimise tulemusena saab kokku leppida ühtsed põhimõtted Pärnu jõe vee- ja kaldaalade aktiivseks kasutamiseks ning määrata tingimused nende elluviimiseks. Tasakaalustada planeeringuala kasutajate erinevad huvid nii keskkonnavalasest, sotsiaal-majanduslikust, kultuur-ajaloolisest kui ka veeliikluse aspektist lähtuvalt. Riigi huvi on ruumikasutus, mis tagab positiivse mõju piirkonna majandusele ja elanikkonnale tervikuna, säilitades loodus- ja kultuuriväärtused.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamise ülesanne on sätestatud Pärnu maakonna planeeringus¹ (kehtestatud riigihalduse ministri 29.03.2020 käskkirjaga nr 1.1-4/74). Selle kohaselt tuleb koostada maakonnaplaneeringu teemaplaneering, mis tasakaalustatult arvestab jõe kasutajate huve ja avalikku huvi. Jõgi on avalikult kasutatav veekogu, mis Pärnu maakonna planeeringus on kõrgelt väärtustatud ja määratud väärtuslikuks maastikuks. Jõekaldad on määratud maakonna (riikliku) taseme roheline võrgustiku koridori osaks.

¹ <https://maakonnaplaneering.ee/142>

Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringus² (mereplaneering) on olulisteks teemadeks meretransport ja -turism, puhkemajandus, veesport ning ohutus, mis kõik on seotud omakorda ka jõega. Sellest tulenevalt on loogiline ja otstarbekas mereplaneeringu lahendus siduda ühtseks tervikuks Pärnu jõel toimuvaga.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamise vajadus on sätestatud ka Pärnu maakonna arengustrateegias „Pärnumaa 2035+“³. Selles nähakse piirkonna arendamiseks ette mitmeid tegevusi seonduvalt Sindi paisu likvideerimise ja Pärnu jõe veete (ka kalarändete) taastamisega, võtta jõgi kasutusele atraktiivse puhke- ja turismiobjektina.

Viimaste aastate jooksul on kiiresti kasvanud Pärnu jõe kasutamine veeliikluse- ja spordialana, puhkuse veetmiseks ja kalastamiseks. Üha hoogustuv tegevus on kaasa toonud erinevate huvigruppide vastuolud nii vee- kui kaldaala kasutamisel. Rahandusministeerium tellis eelnevalt uuringu⁴ Pärnu jõe kasutusvõimaluste välja selgitamiseks Pärnu linna, Tori ja Põhja-Pärnumaa valdade territooriumitel pärast Sindi paisu likvideerimist⁵. See on avanud läbipääsu jõel ja sellega loonud täiesti uued võimalused ja eeldused piirkonna arendamiseks. Töö käigus kaardistati Pärnu jõe suudmest kuni Kurgjani, keskmiselt kuni 3 km kaugusele jäävad loodusväärtused, kultuurilis-ajaloolised väärtused ning sotsiaal- ja majanduslikud eeldused ning erinevate huvigruppide võimalused ja vajadused Pärnu jõe ja selle lähiala kasutamiseks. Selles jõuti järeldusele, et uuritud jõelõiku tuleb arenduste kavandamisel käsitleda tervikuna, kohaliku omavalitsuse üksuste planeeringute põhine tase ei pruugi olla piisav. Otstarbekas on algtada maakonnaplaneeringu teemaplaneering, mis tagab üldiste ja laiemate ruumiliste seoste nägemise.

Pärnu jõe veeala kasutamine on täna planeerimata ja reguleerimata. Pole ka erinevate kohaliku omavalitsuse üksuste, riigiametite ja kogukonna liikmete vahelist kokkulepet jõega seotud alade ja tegevuste arendamise osas. Iga huvigrupp kasutab jõge oma äranägemise järgi ja seetõttu on juba ka ilmnunud probleemid, nt sõudjad ja väikelaevad „ei mahu“ samal ajal jõele. Iga aastaga suureneb veesõidukite arv, jõe ja jõeäärsete alade kasutamine, kuid seejuures on ebapiisavad turvalisuse ja ohutuse tagamine, juurdepääsud jõele ja parkimisvõimalused.

Seaduste, kaitse-eeskirjade, arengustrateegiate ja teiste dokumentidega on ette nähtud erinevaid meetmeid piirkonna arendamiseks ja väärtuste kaitsmiseks. Senini ühtseid maa- ja veealade kasutamise põhimõtteid kokku lepitud pole, seda saab teha maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga.

² kehtestatud Pärnu maavanema 17.04.2017 korraldusega nr 1-1/17/152.

<https://maakonnaplaneering.ee/143>

³ koostatud 2019, <https://parnumaa.ee/parnumaa-arengustrateegia-2035/>

⁴ koostanud 2019 Maves AS, <https://maakonnaplaneering.ee/parnumaa1>

⁵ Sindi pais likvideeriti 2019. aastal. Ehitustöödeks kulub kaks suvist madalveeperioodi, millele järgneb kolmas aasta kudealade rajamiseks.

3. EELNÕU SISU

Eelnõu punkti 1 kohaselt algatab maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu Vabariigi Valitsus planeerimisseaduse (PlanS) § 58 lõike 1 alusel ning kooskõlas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 33 lõike 1 punktiga 2.

PlanS § 55 lõike 1 kohaselt on maakonnaplaneeringu eesmärk maakonna, selle osa või muu regiooni ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. Maakonnaplaneering koostatakse eelkõige kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks ning riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamiseks. PlanS § 55 lõike 2 kohaselt maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise aluseks.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga täpsustakse Pärnu maakonna planeeringut Pärnu linna, Tori valla ja Põhja-Pärnumaa valla osas. Määratakse piirkonna ruumilise arengu prioriteedid ja põhisuunad, samuti maa- ja veealade kasutamistingimused ning sotsiaalse ja tehnilise taristu olulisemate objektide asukohad. Antakse sisend üldplaneeringute koostamiseks.

Maakonnaplaneeringu olemuslik ülesanne on riigi huvide väljendamine. Antud juhul on riigi huvi tagada maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga pääs jõelt merele; Pärnu sadama toimimine; väikesadamate ja väikelaevaliikluse arenemine; arvestades väikealuste arvu (mootorpaadid, purjekad jt) kiiret kasvutrendi kavandada väikesadamate võrgustik; kindlustada jõe kasutajate turvalisus; määrata avaliku kasutusega kalda-alad ja juurdepääsud neile. Läbi koostöö ja kaasamise annab planeering võimaluse selgitada välja riigi huvid ja koos riigiametite ja kohaliku omavalitsuse üksustega kokku leppida ühine reeglistik piirkonna arendamiseks, seejuures arvestada Pärnu jõe ja lahe kalanduslikku tähtsust, kalade rändeteid ja kudealasid.

Riigi huvi tagatakse avaliku planeerimismenetluse käigus, kus lepatakse erinevate osapoolte (riik, kohaliku omavalitsuse üksused, keskkonnaorganisatsioonid, kohalikud kogukonnad jt) vahel kokku vee- ja kaldaalade ruumilise arengu põhimõtted, suundumused ning elluviimise tegevused. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga antakse suunised ja seatakse tingimused kohaliku omavalitsuse üksuste üldplaneeringute jt arengudokumentide koostamiseks ning vajadusel tehakse ettepanekud kaitsealade ja kaitsealuste objektide kasutamistingimuste täpsustamiseks.

Riigi huvi on tagada, et maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamisel oleks hinnatud ka asjakohased ja keskkonnamõjud. Lähtuvalt PlanS § 55 lõikest 3 tuleb maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamisel anda eelhinnang ja kaaluda keskkonnamõju strateegilist hindamist, lähtudes KeHJS § 33 lõigetes 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidest ning § 33 lõike 6 kohaste asjaomaste asutuste seisukohtadest.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu KSH algatamise vajaduse üle otsustamiseks on koostatud eelhinnang, Rahandusministeeriumi 24.09.2020 kirjaga nr 14-9/6516-1 on küsitud asjaomastelt asutustelt seisukohad ja kaalutlemise tulemusena jõutud järeldusele, et KSH läbiviimine on vajalik.

Eelnõu punkti 2 järgi on maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ja KSH algatamise eesmärk esmakordselt ja ühtses planeerimisdokumendis määrata Pärnu jõe vee- ja kaldaala kui terviku ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused kuni aastani 2030+ ning seada

tingimused nende elluviimiseks. Tasakaalustada riiklikud ja kohalikud huvid sotsiaalsest, majanduslikust, kultuur-ajaloolisest, keskkonnavalasest ja veeliikluse vajaduste aspektist lähtuvalt. Kavandada ruumikasutus, mis tagab positiivse mõju piirkonna majandusele ja elanikkonnale tervikuna ja säilitab loodus- ja kultuuriväärtused.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu täpsemad eesmärgid:

- Pärnu maakonna planeeringu täpsustamine, üld- ja detailplaneeringute ning erineva tasandi arengudokumentide koostamiseks suuniste andmine;
- piirkonna ruumilise arengu põhimõtete ja põhisuundade määratlemine, prioriteetide täpsustamine, maa- ja veelade kasutamistingimuste määratlemine, sotsiaalse ja tehnilise taristu (olulisemate objektide) asukoha määramine;
- ökosüsteemiteenuste ja kliimamuutustega arvestamine;
- loodus- ja kultuurilise keskkonna väärtuste säilimine ning ettepanekute tegemine kaitsealade ja kaitsealuste objektide kasutamistingimuste täpsustamiseks;
- rohevõrgustiku toimimise tagamiseks kasutamistingimuste määramine, arvestades Sindi paisu lammutamisest tulenevaid looduslike ja majanduslike olude muutusi ning sotsiaalseid vajadusi;
- piirkonna elanikele kvaliteetsema elukeskkonna loomine;
- piirkonna ettevõtjatele majandustegevuse, sh turismi- ja puhkemajanduse arendamiseks vajalike eelduse loomine;
- tekkinud uues olukorras, Sindi paisu lammutamise tulemusena Pärnu jõe veela kasutamistingimuste seadmine, seejuures arvestades kalandusega seonduvaid piiranguid (kudealad, püügikeelualad jt).

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu üldine ülesanne on avaliku planeerimisprotsessi käigus määrata Pärnu jõe ja selle kaldaala kasutusvõimalused, mis tasakaalustatult arvestab erinevate kasutajate huve. Seejuures vältida kasutajate ja looduse vahelisi vastuolusid või minimeerida need leevendavate meetmete kavandamise kaudu. Arvestades planeeritava ala iseloomu – kõrge asustustiheduse ja kasutamise intensiivsusega piirkond Pärnust Sindini ning oluliselt väikesema asustustihedusega piirkond Sindist Kurgjani, tuleb töötada välja ja kasutada erinevaid meetodikaid tervikliku planeeringulahenduse koostamisel.

Tulenevalt planeerimisseadusest, maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu eesmärgist, maakonna ruumilistest vajadustest ja planeeringuala iseloomust on maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu täpsemad ülesanded:

- Pärnu jõe ülejutusega alade kajastamine, alade kasutamistingimuste ja ehitustingimuste määratlemine;
- Pärnu jõe lihkeohtlikkusega kaldaalade kajastamine. Kaldakindlustusrajatiste vajaduse väljaselgitamine. Nendel aladel kasutamistingimuste määramine, so meetmete ja kitsenduste seadmine;
- kaldaala tehnilise taristu objektide (teed ja kergliiklusteed, sh juurdepääsud jõe, parklad, matkarajad, vaateplatvormid, veeskamiskohad, sadamad, sildumiskohad ja paadisillad jt) asukohtade määramine ning nende avalikuks kasutamiseks ja arendamiseks tingimuste (kitsenduste) seadmine.
- sildade renoveerimise ja uute ülepääsukohtade (sh sillad, paadimees, trossipraam) vajaduse määramine;
- sadamate võrgustik - Pärnu ja Sauga jõgede suudmealal sadamate kajastamine (Pärnu sadam, jahisadam, Japsi kalasadam jt) ning täiendava arendusvajaduse välja selgitamine ja selleks tingimuste seadmine;

- veeteede määramine, laevatatavuse ja jõetranspordi tagamiseks tingimuste seadmine;
- veespordi harrastamiseks jõe veeala tsoneerimine tasakaalu leidmiseks erinevate kasutajate (laevad, sõudjad, skootrid, ujumised jne) huvide vahel;
- jõel ja jõe kallastel, sh jõe äärne matkarada kuni Kurgjani, takistusteta liikumise tagamiseks tingimuste ja vajadusel kaasnevate kitsenduste seadmine, veeteekondade (veematkaradade) kohta koos sildumisvõimalustega ettepanekute tegemine;
- jõetrammi sadamate kavandamine ja taristu arendamiseks tingimuste seadmine;
- jõgede setetest puhastamise ja süvendamise vajaduse ning võimaluse väljaselgitamine, selleks tingimuste seadmine;
- kalavarude kestliku majandamise põhimõtete määratlemine;
- vee- ja kalaturismi arendamiseks tingimuste seadmine;
- kaldaala asustuse paiknemist suunavate tingimuste määramine;
- üldkasutatavate puhkealade ja -kohtade, sh supluskohtade, sportimiskohtade määramine ja kasutamistingimuste seadmine, sh universaalse disainiga arvestamine;
- ettevõtlusalade (olemasolevate laiendus, uute alade kavandamine) kasutamistingimuste määratlemine;
- roheline võrgustiku koridoride ja tuumalade piiride ning kasutamistingimuste täpsustamine;
- väärtuslike maastike piiride ja kasutamistingimuste täpsustamine;
- ilusa vaatega kohtade määratlemine ja atraktiivsuse parandamiseks tingimuste seadmine;
- loodus- ja kultuuriväärtuste kasutustingimuste määratlemine;
- turvalisuse, sh pääste- ja veeliiklusohutuse tagamise põhimõtete määratlemine;
- üldplaneeringu koostamiseks suuniste andmine;
- tegevuskava ehk planeeringu elluviimise kava koostamine.

PlanS § 4 lõike 2 punkti 5 kohaselt on maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ülesandeks selle koostamise raames hinnata planeeringu elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid.

KSH eelhinnang on maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamise ja KSH algatamise või selle algatamata jätmise otsustamise aluseks. KeHJS-e § 33 lõike 3 punkti 1 kohaselt otsustatakse KSH vajalikkus lähtudes strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust ja sisust ning sama lõike punkti 2 kohaselt teemaplaneeringu elluviimisega kaasnevast keskkonnamõjust ja eeldatavalt mõjutatavast alast. Vastavalt KeHJS-e §-le 22 on keskkonnamõju oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Juhul, kui KSH eelhinnangu tulemustest selgub, et maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga kavandatud tegevustega võib eeldatavalt kaasneda oluline ebasoodne keskkonnamõju või eeldatavalt kaasnevat olulist keskkonnamõju ei saa välistada, tuleb koos maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga algatada KSH.

KSH eelhinnangu koostamise peamine eesmärk oli jõuda selgusele, kas maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga kavandatavate ülesannete täitmisel võib

eeldatavalt kaasneda oluline ebasoodne keskkonnamõju. Lähtuvalt seadustest tellis Rahandusministeerium KSH eelhindangu (Skepast&Puhkim OÜ töö nr 2020-0052, KSH juhtekspert Eike Riis). Selle tulemusena jõuti seisukohale, et maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamisel KSH läbiviimine on vajalik.

Natura eelhindamise käigus tuvastati, et ebasoodsaid mõjusid kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja liikidele ei ole planeeringu praeguses etapis võimalik välistada järgmiste Natura loodusalade puhul: Pärnu jõe loodusala, Reiu jõe loodusala, Rannaniidu loodusala ja Tori põrgu loodusala. Mõjusid ei saa välistada seetõttu, et antud alad kattuvad (Pärnu jõe loodusala, osaliselt Reiu jõe loodusala) või piirnevad olulises ulatuses planeeritava Pärnu jõe aladega ning võimalikud infrastruktuuriobjektid ja jõe intensiivsem kasutamine võib alade kaitse-eesmärke mõjutada. Kuna käesolevas etapis ei ole veel planeeringulahendust, siis ebasoodne mõju Natura ala kaitse-eesmärkidele ei ole teada ning pole piisavalt informatsiooni järelduste tegemiseks. Seetõttu tuleb teemaplaneeringu koostamise etapis nimetatud loodusalade osas viia läbi Natura asjakohane hindamine.

Planeeringualale jäävate ülejäänud loodusalade (Soomaa loodusala, Pärnu loodusala, Navesti loodusala, Saarjõe loodusala, Tellissaare loodusala) ja linnualade (Soomaa linnuala, Pärnu lahe linnuala) puhul saab ebasoodsad mõjud Natura eelhindangu koostamise aegse teabe põhjal välistada ja asjakohast hindamist pole vaja läbi viia. Juhul, kui teemaplaneeringuga siiski kavandatakse tegevusi, mis võivad mõjutada nimetatud loodus- ja linnualade soodsat seisundit, tuleb Natura asjakohane hindamine läbi viia ka hetkel välistatud Natura alade osas.

KSH eelhindangu koostaja teeb ettepaneku KSH algatamiseks järgmistest põhjustest lähtuvalt:

- ebasoodsat mõju ei ole võimalik välistada Natura Pärnu jõe loodusala, Reiu jõe loodusala, Rannaniidu loodusala ja Tori põrgu loodusala kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide ja liikide puhul. Seetõttu on vastavalt KeHJS-e § 33 lg 1 punktile 4 vajalik algatada teemaplaneeringu KSH ja viia selle raames läbi Natura asjakohane hindamine;
- negatiivset mõju ei saa välistada eelnimetatud loodusaladega kattuvatele kaitstavatele aladele: Pärnu jõe hoiuala, Reiu jõe hoiuala, Pärnu rannaniidu looduskaitseala ja Tori põrgu;
- Pärnu jõe lõigus suudmest kuni Sindi linnani (kaasa arvatud) on vaja anda hinnang kavandatavate tegevuste võimalikule mõjule, sh koosmõjule;
- vajalik on hinnata kavandatava tegevuse mõju seoses planeeringualale jäävate perioodiliselt üleujutatavate aladega;
- vajalik on hinnata maalihkeohuga piirkondadesse kavandatava tegevusega kaasnevat võimalikku mõju;
- keskkonnamõju hinnang tuleb anda Pärnu jõe setetest puhastamise ja süvendamise vajadusele ja võimalikkusele;
- anda mõju hinnang kavandatavale tegevusele seoses kalavarude kestliku majandamise ning vee- ja kalaturismi tingimuste seadmisega;

- anda hinnang olemasolevate ning kavandatavate puhke- ja rekreatsioonialade koormustaluvusele ja kasutamistingimustele;
- hinnata planeeringuala vooluveekogude (sinivõrgustiku) osatähtsust rohevõrgustiku kujundamisel ja tugevdamisel;
- hinnata loodus- ja kultuuriväärtuste kategoriseerimise ja kasutamistingimuste asjakohasust;
- anda hinnang mõjudele, mis võivad kaasneda jõgedesse ja nende ehituskeeluvööndisse maa- ja veesoojuse süsteemide paigaldamisega.

Eelnõu punktis 3 esitatakse maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu algatamisel teadaolev planeeringuala ja selle suurus, sh planeeringuala piir (vt *planeeringuala skeem*).

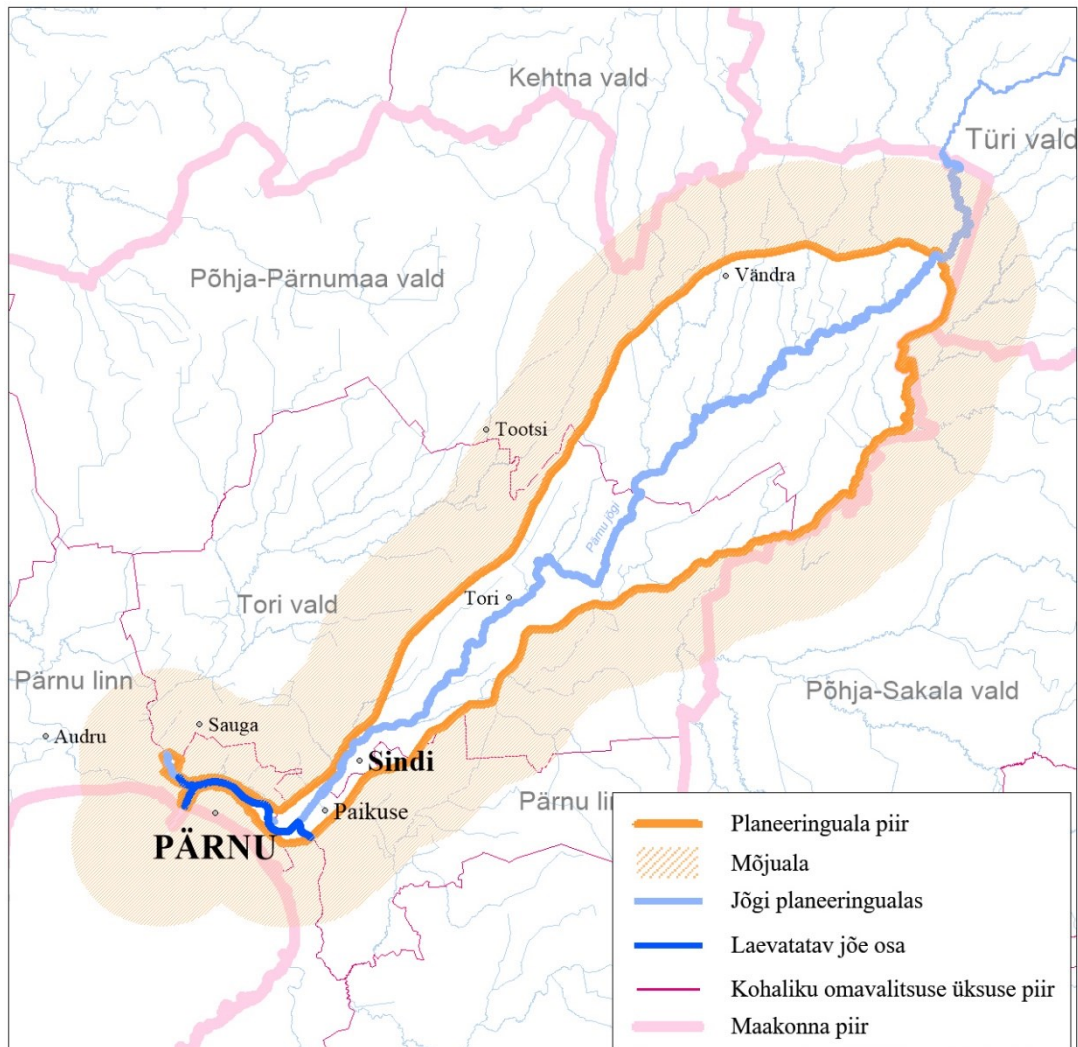
Planeeringuala hõlmab Pärnu jõe veeala koos kaldaaladega Kurgjalt kuni suubumiseni merre, Pärnu lahte (ca 75 km pikkuses lõigus). Planeeringuala suurus on 42 000 ha, koos mõjualaga 112 000 ha.

Planeeringualasse on haaratud jõe kaldaalad Pärnu linnas ning Tori ja Põhja-Pärnumaa valdades. Planeeringuala määramisel on aluseks võetud suured erinevused Pärnumaa eri osade asustustiheduses – kõrge asustustihedus on Pärnust Sindini, oluliselt väikesem asustustihedus on Sindist ülesvoolu Kurgjani. Hõredamas asustuses on kaldaala laius määratud suurem ja see väheneb tiheasustusaladel, Sindis, Paikusel ja Pärnus. Planeeringuala piiriks on Pärnu jõe paremal kaldal Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee, vasakul kaldal Navesti jõgi ning hõreda asustusega metsa- ja põllumaastik kuni Pärnu linna piirini. Pärnu linnas on planeeringuala piiriks jõeäärsed tänavad – Rääma tänav ja Suur-Jõe tänav.

Sauga jõgi on haaratud planeeringualasse kuni lennuväljani (Sauga kalurikülani), kuna Sauga jõgi on ca 3 km ulatuses laevatatav⁶ ja üha populaarsema kasutusega. Planeeringuala piiriks on seal jõeäärsed suuremad tänavad. Planeeringualasse jääb ka Reiu jõgi ca 1,2 km ulatuses kuni raudteesillani (Reiu vabaõhulavani), ka selles osas on tegemist laevatatava jõelõiguga. Sauga ja Reiu jõgede suudmealad on planeeringualasse haaratud vee- ja kaldaala ruumiliseks planeerimiseks eelkõige seoses väikelaevade arvu kiire kasvuga.

Arvestades Pärnu jõe tähtsust ja senist kasutamist, on teada tugevad vastastikused mõjutused planeeringuala ja selle lähiala vahel. Seetõttu on parema ja tervikliku ruumilahenduse koostamiseks planeeringuala juurde haaratud ka mõjuala. Mõjualaks on planeeringuala piirist ca 5 km laiune puhverala, mida iseloomustab tihe seotus planeeringualaga nii sotsiaalsest, majanduslikust kui ka kultuurilisest aspektist, samuti kogukonna emotsionaalsest ja identiteediväärtusest lähtudes.

⁶ Vastavalt meresõiduohutuse seadusele on laevatatavad siseveekogud Pärnu jõgi suudmest kuni Reiu jõe suudmeni, Sauga jõgi suudmest kuni Vana-Pärnu jalakäijate sillani ja Reiu jõgi suudmest kuni raudteesillani.

Eelnõu punkt 4 selgitab, et vastavalt PlanS § 4 lõikele 1 ja § 55 lõikele 4 korraldab maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ja KSH koostamist Rahandusministeerium.

Rahandusministeerium kaasab teiste hulgas planeeringu koostamisse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Maaeluministeeriumi, Keskkonnaameti, Muinsuskaitseameti, Veeteede Ameti, Päästeameti, Maanteeameti, Politsei- ja Piirivalveameti, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti, Terviseameti, Maa-ameti, Põllumajandusameti, Pärnu Linnavalitsuse, Tori Vallavalitsuse ja Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse.

Eelnõu punkti 5 järgi saab Vabariigi Valitsuse korraldusega lisaks Riigi Teataja veebilehele tutvuda Rahandusministeeriumi veebilehel.

4. EELNÕU TERMINOLOOGIA

Eelnõus ei kasutata uusi ega võõrsõnalisi termineid, mida õigusaktides ei ole varem kasutatud.

5. EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

6. KAVANDATAVA PLANEERINGU EELDATAVAD MÕJUD

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu KSH ja asjakohaste mõjude hindamine ning mõjude hindamiseks vajalikud uuringud viiakse läbi planeeringu raames.

Enne maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu algatamist koostatud KSH eelhindangu raames on välja toodud, et lisaks KSH-le koos Natura mõju hindamisega, on vaja läbi viia täiendavad uuringud:

- transpordi ja liikuvuse uuring Pärnu jõel ning selle seotus merega (koostamisel);
- Pärnu jõe süvendamise vajaduse ja võimalikkuse sotsiaal-majanduslik põhjendus ja tasuvusuuring; perspektiivsetes kohtades määratleda süvendustööde ulatus, süvendatava pinnase ja setete hinnanguline maht, setete/pinnase lõimise kirjeldus ja hinnang setete/pinnase reostatusele.

Täiendavate uuringute vajadus võib selguda pärast algatamist, so planeeringu koostamise esimeses etapis, PlanS § 61 kohaselt nõutud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta koostöötajatel ja kaasatavatelt ettepanekute küsimise tulemusena.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostamisel peab mõjude hindamine hõlmama ka PlanS § 4 lõike 2 punktis 5 nimetatud asjakohaste majanduslike, kultuuriliste, sotsiaalsete ja looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamist. Kuna KSH koostatakse vastavalt KeHJS- es sätestatud nõuetele, siis see ei hõlma kavandatava tegevusega kaasnevate majanduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete mõjude laiapõhjalist hindamist. Vastavalt PlanS § 71 lõikele 3 peab planeeringu kehtestamisel olema teada, milliseks võivad kujuneda planeeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnedavad võivad majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud ning mõju looduskeskkonnale. Asjakohaste mõjude osas viiakse läbi mõjude hindamine maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu eskiislahenduse koostamise raames.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu menetluse pikkuseks on kolm aastat ja selle kehtestab Vabariigi Valitsus. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga täpsustakse 2018. aastal kehtestatud Pärnu maakonna planeeringut, muutmist ei kavandata.

7. KORRALDUSE TÄITMISEGA SEOTUD TEGEVUSED JA VAJALIKUD KULUD

7.1. Korralduse avalikustamine ja avalikustamisega kaasnevad kulud

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ja KSH algatamisest teavitatakse PlanS § 58 lõigete 5 ja 6 kohaselt 14 päeva jooksul algatamisest arvates Ametlikes Teadaannetes, Riigi Teatajas, Rahandusministeeriumi veebilehel ning 30 päeva jooksul algatamisest arvates maakonnalehes Pärnu Postimees ja ühes üleriigilise levikuga ajalehes, Tori ja Põhja-Pärnumaa valdade vallalehtedes. Lisaks planeeringuala kohaliku omavalitsuse üksuste veebilehtedel. Rahandusministeeriumile kaasnevad kulud ajalehtedes teadete avaldamisega. Kulu suurus on ligikaudu 2000 eurot.

Vastavalt PlanS § 58 lõikele 7 teavitatakse maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ja KSH algatamisest 30 päeva jooksul algatamisest arvates ministeeriume, planeeringuala kohaliku omavalitsuse üksusi ja valitsusasutusi, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi planeering käsitleb. Samuti isikuid ja asutusi, kes on avaldanud selleks soovi või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või planeeringuala ruumiliste arengusuundumuste vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu. Kaasnevad kulud on seotud isikutele kirjade saatmisega. Kuna enamikke isikuid on võimalik teavitada e-postiga, siis on kulud minimaalsed.

7.2. Korralduse täitmisega seotud kulud

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu koostavad Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna ruumilise planeerimise spetsialistid, kellel on olemas PlanS § 4 lõikes 5 nõutud planeerimisalane pädevus. KSH, sealhulgas Natura mõjude hindamise läbiviimiseks, samuti asjakohaste mõjude hindamise konsultandi leidmiseks ning vajalike uuringute tegemiseks korraldatakse riigihange. Rahandusministeeriumile kaasnevad kulud nimetatud tööde tellimiseks on ligikaudu 80 000 eurot.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamise, eelnõu koostamise ja avalikustamise, planeeringulahenduse avalikustamise ja kehtestamisega kaasnevad menetluskulud, seminaride ja koosolekute korraldamise kulud ligikaudu 25 000 eurot.

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu orienteeriv maksumus on 105 000 eurot, koostamiseks vajalikud kulud kavandatakse aastatel 2021-2023 Rahandusministeeriumi eelarvesse. KSH, asjakohaste mõjude hindamise ning vajalike uuringute maksumus, samuti menetlusega seotud kulude maksumus täpsustub pärast planeeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse protsessi.

7.3. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu elluviimine

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga seatakse tingimused ja üldised põhimõtted riigi huvide elluviimiseks kuni 2030+. Teemaplaneering on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuste üldplaneeringute jt arengudokumentide koostamisel, samuti erinevate riiklike ja valdkondlike arengudokumentide koostamisel. Elluviimiseks vajalikud tegevused tuuakse välja maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu tegevuskavas.

8. KORRALDUSE JÕUSTUMINE

Korraldus jõustub üldises korras.

9. KORRALDUSE EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE

Eelnõu koos KSH eelhinnanguga saatis Rahandusministeerium⁷ seisukoha kujundamiseks ja arvamuse avaldamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumitele, Maaeluministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Rahandusministrile, Keskkonnaametile, Muinsuskaitseametile, Veeteede Ametile, Päästeametile, Maanteeametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Terviseametile, Maa-ametile, Põllumajandusametile, Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Veterinaar- ja Toiduametile, Pärnu Linnavalitsusele, Tori Vallavalitsusele, Põhja-Pärnumaa Vallavalitsusele, Türi Vallavalitsusele, Kehtna Vallavalitsusele, Põhja-Sakala Vallavalitsusele ja Eesti Keskkonnaühenduste Kojale (valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone ühendav organisatsioon).

Eelnõu esitati EIS kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja rahandusministrile.

⁷ 24.09.2020 kiri nr 14-9/6516-1

Lisa. Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu „Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe ja kaldaala ruumilise arengu perspektiiv ning seosed mereplaneeringuga“ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ kohta esitatud arvamused ja vastused

	Seisukoha/arvamuse esitaja	Ettepanekud, märkused	Rahandusministeeriumi vastus
1.	Terviseamet, 02.10.2020 e-kiri	Puuduvad.	
2.	Päästeameti 02.10.2020 kiri nr 7.2-3.4/9344-2	1. Teemaplaneeringu algatamise eelnõust ei selgu, kas planeeringuale planeeritakse ohtlikke ettevõtteid, mis kasutavad oma tehnoloogias ohtlikke aineid. 2. Kaldarajatiste planeerimisel tuleb koostöös Päästeametiga välja selgitada veepääste seisukohalt olulised veeskamiskohad.	Teemaplaneering koostatakse koostöös Päästeametiga. 1. Teemaplaneeringu koostamise käigus lepatakse kokku põhimõtted Pärnu jõe vee- ja kaldaalade kasutamiseks ning tingimused nende elluviimiseks. Teemaplaneeringu algatamise ettevalmistamisel ei ole teada, kas on vajadus ohtlike ettevõtete kavandamiseks. Kui teemaplaneeringu koostamisel selline ettepanek tehakse, siis hinnatakse ja kaalutakse kõiki asjaolusid koosmõjus ning alles seejärel saab otsustada ohtliku ettevõtte kavandamise üle. 2. Veeskamiskohtade asukohtade määramine on algatatava teemaplaneeringu üks eesmärkidest. Selle eesmärgi saavutamiseks selgitatakse koostöös Päästeametiga välja veeskamiskohatade vajadus ning seatakse tingimused nende rajamiseks. Vastatud Rahandusministeeriumi 10.11.2020 kirjaga nr 14-9/6516-14.
3.	Veeteede Ameti 06.10.2020 kiri nr 6-3-1/2482	Puuduvad.	
4.	Keskkonnaameti 08.10.2020 kiri nr 6-5/20/16194-2	1. Keskkonnaameti hinnangul ei saa negatiivseid mõjusid välistada Reiu jõe loodusala puhul, kuna Reiu jõe suudmeosa on juba praegu aktiivses kasutuses ja edaspidi surve järelõigu kasutamiseks tõenäoliselt suureneb, mistõttu ala eesmärgiks olevatele liikidele võib avalduda ebasoodne mõju. 2. Eelhinnangu kokkuvõttes on öeldud, et planeeringu-alale jäävate loodusalade (Soomaa loodusala, Navesti loodusala,	Nõustume ettepanekutega, täiendatud on KSH eelhinnangu vastavaid peatükke (ptk 5 „Natura eelhindamine“, ptk 5.4.2 „Võimalik mõju Reiu loodusalale“, ptk 6.4.2 „Mõju hoiualadele“ ning ptk 8 „Kokkuvõte“).

		Saarjõe loodusala, Tellisaare loodusala, Soomaa linnuala, Pärnu lahe loodusala) puhul saab ebasoodsad mõjud välistada ja asjakohast hindamist pole vaja läbi viia. Peame vajalikuks lisada KSH eelhinnangusse, et juhul kui planeeringuga siiski kavandatakse tegevusi, mis võivad mõjutada nimetatud loodus- ja linnualade soodsat seisundit, tuleb Natura asjakohane hindamise läbi viia ka hetkel välistatud Natura alade osas.	Vastatud Rahandusministeeriumi 10.11.2020 kirjaga nr 14-9/6516-13.
5.	Maaeluministeeriumi 13.10.2020 e-kiri	Puuduvad.	
6.	Eesti Keskkonnaühenduste Koja 14.10.2020 kiri nr 1-5/20/2878	Eesti Keskkonnaühenduste Koda leiab, et jõgede süvendamine on toonud kaasa nende seisundi halvenemise mitmel pool Euroopas ning selline tegevus on tõsiseks ohuks ka Pärnu jõe olukorrale. Potentsiaalselt võib süvendamine saada saatuslikuks kõigile tööde piirkonda jäävatele kalakoelmutele ja teistele olulistele jõepõhja-elupaikadele. See tähendaks selget negatiivset mõju Pärnu jõe Natura 2000 alale. Võimaliku süvendamisega potentsiaalselt kaasnevaid keskkonnamõjusid tuleb KSH raames põhjalikult hinnata, viia läbi vajalikud uuringud ja tuua esile süvendamise tulemused jõgede puhul, mida on süvendatud ja kus süvendamise tulemusi seiratud. Mõjuhindamise tulemusi tuleb planeeringulahenduses arvestada. Negatiivne mõju Natura 2000 jõe elupaikadele tuleb välistada.	Nõustume ettepanekuga, täiendatud on KSH eelhinnangu peatükki 6.11 „Pärnu jõe võimaliku süvendamisega kaasnev mõju“. Pärnu jõe süvendamise võimalikkuse ja vajalikkuse kohta on kavas Rahandusministeeriumil tellida pärast teemaplaneeringu algatamist, lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamist asjakohane uuring. Uuringu täpsem sisu ja ulatus kavandatakse teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamise käigus. KSH, sh Natura asjakohase hindamise ja vastava uuringu tulemusena saab välistada Pärnu jõe süvendamise või kavandada meetmed negatiivsete mõjude välistamiseks Natura 2000 jõe elupaikadele. Vastatud Rahandusministeeriumi 10.11.2020 kirjaga nr 14-9/6516-17.
7.	Pärnu Linnavalitsuse 19.10.2020 kiri nr 8-3/8251-1	Toetav arvamus. Linnavalitsus on leidnud, et huvi veealade kasutuse osas on järjest tõusnud. 2020 kevadel toimunud Pärnu linna asustusüksuse üldplaneering 2025+ avalikustamise käigus avaldati korduvalt soovi jõe ja veeliikluse küsimuste lahendamiseks detailsemal tasemel. Pärnu Linnavalitsus on seisukohal, et jõe kasutuse osas kokku leppimine on oluline, omavalitsuste piire ületav ja erinevaid valdkondi haarav teema,	

		mis vajab eraldi käsitlemist. Eraldi teemaplaneeringu koostamine võimaldab veealade kasutusega seonduvaid aspekte põhjalikumal viisil ja erinevaid koosmõjusid detailsemalt arvestades läbi kaaluda ning saavutada alade arengu eesmärkide ja tingimuste osas laiapõhjaline kokkulepe. Üldisemal tasandil ja tervikliku Pärnu jõe ja selle kaldaala kasutusvõimalusi käsitleva teemaplaneeringu koostamine on vajalik sisendi kohaliku tasandi planeeringute ja arengudokumentide koostamiseks. Pärnu Linnavalitsus nõustub teemaplaneeringu KSH algatamise vajadusega.	
8.	Keskkonnaministeeriumi 23.10.2020 kiri nr 7-15/20/4217-2	1. KSH eelhinnangu eelnõu punktis 5.4.2 „Võimalik mõju Reiu jõe loodusale“ on leitud, et kui mõjud loodusale ja selle veekeskkonnale on eeldatavalt mitteolulised, siis tõenäoliselt ei avaldu olulisi mõjusid ka kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele (paksukojaline jõekarp, harilik võldas jt). Praegusest dokumendist ei selgu, kuidas on jõutud järelduseni, et puudub vajadus Natura asjakohase hindamise läbiviimiseks, arvestades, et seda saab teha ainult juhul, kui on välistatud ebasoodne mõju Natura ala kaitse-eesmärkidele. Peame õigeks Natura asjakohase hindamise läbiviimist Reiu jõe loodusala puhul. 2. KSH eelhinnang peab KeHJS § 33 lg 5 punkti 1 kohaselt sisaldama teavet, sh piiriülese mõju kohta. Palume KSH eelhinnangut täiendada, kas teemaplaneeringu elluviimisega võib eeldatavalt esineda piiriülest mõju. 3. Korralduse eelnõu seletuskirja lk-l viis ja KSH eelhinnangu eelnõu lk-l kuus viidatakse ekslikult KeHJS §-le 22. Palume viide asendada korrektse § -ga 2². Täiendavalt on tehtud ettepanekud teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamiseks.	KSH eelhinnangu kohta tehtud ettepanekutega nõustume, täiendatud on vastavaid peatükke (ptk 5 „Natura eelhindamine“, ptk 5.4.2 „Võimalik mõju Reiu loodusale“, ptk 6.4.2 “Mõju hoiualadele“ ning ptk 8 „Kokkuvõte“). Lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta tehtud ettepanekud on asjakohased. Edaspidi, nimetatud dokumentide väljatöötamisel, võtame need arvesse. Vastatud Rahandusministeeriumi 10.11.2020 kirjaga nr 14-9/6516-16.

9.	Maanteeameti 23.10.2020 kiri nr 15-2/20/44986-	Ei esitanud ettepanekuid maakonna teemaplaneeringu algatamise dokumentidele. Tehtud on ettepanekud teemaplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamiseks.	Lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta tehtud ettepanekud on asjakohased. Edaspidi, nimetatud dokumentide väljatöötamisel, võtame need arvesse. Vastatud Rahandusministeeriumi 10.11.2020 kirjaga nr 14-9/6516-15.
10.	Põllumajandusameti 23.10.2020 kiri nr 14.5-1/1734-1	Puuduvad.	
11.	Tori Vallavalitsuse 28.10.2020 korraldus nr 792	Toetav arvamus. Tori Vallavalitsus leiab, et teemaplaneeringu ülesannete käsitlemine ja tegevusraamade määramine võimaldab planeeringuala tasakaalustatud ja jätkusuutlikku arengut, aitab lahendada Tori vallas üleskerkinud probleeme – üleujutuste tekitatud kahjude vältimine, suplejate ja veeliikluse vahelised konfliktid, veemotospordi ja jõe kallaste erosiooni vahelise seose tuvastamine ja vajadusel leevendusmeetmete määramine, veeturismi arendamine, karestikuspordi ja seda toetava taristu arendamine, avalike supluskohtade ja paadi veeskamiskohtade ning Sindi kalasadama rajamine. Tori Vallavalitsus nõustub teemaplaneeringu ja KSH algatamisega.	
12.	Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse 17.11.2020 kiri nr 7-1/2390-1	Toetav arvamus. Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus on seisukohal, et teemaplaneering on vajalik ja vallale informatiivses mõttes kasulik. Maakonna teemaplaneeringuga lahendatakse olulised teemad jõe kasutuse kaardistamisel ja elanikkonna vajaduste väljaselgitamisel. Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus toetab teemaplaneeringu algatamist.	